

SANJE

Ingo Paš

Počasi se je prebujal. Sonce ga je s svojimi svetlimi žarki sčemelo v obraz, mu neprijetno pritiskalo na zaprte veke, opominjajoč ga, da je že dan, in ptice so ga s svojim žgolenjem dramile. Vendar se ni hotel prebuditi; sen, v katerem je bil, je bil v svoji neresničnosti tako čudovito lep in prijeten in skušal ga je podaljšati vsaj še za nekaj trenutkov. Ves se je skrčil, ležeč obrnjen proti zidu, in trudil se je, da bi jasno obdržal v spominu predstavo sanj. Toda slika mu je čedalje bolj bledela, izginila za hip in se spet pojavila v meglenih obrisih in tudi čudovit občutek njene resničnosti je izginjal v njem. Z vzdihom globokega razočaranja se je prevalil na hrbet in za hip obležal brez sleherne misli tako vznak. Nato je rahlo dvignil veke in se s priprtimi očmi zazrl v strop. Počasi je docela odprl oči. Bilo je že svetlo in brezizrazna belina stropa je z vso neprijaznostjo na novo porajajočega se dne vsiljivo boljščala vanj. Neprijetno ga je prešinilo. In v hipu je pozabil sanje. Ni se mogel spomniti ničesar, čeprav je nekaj trenutkov neutrudno iskal v sebi vsaj najrahljšo sled za njimi. Vse je izginilo in le praznosta je ostala v njem.

Bil je nov dan. Bela praznosta. Samogibno s hipno notranjo neugodnostjo je odmaknil oči s stropa in pričel počasi opazovati steno pred seboj. Pogled mu je počasi drsel prek nalepljenih fotografij filmskih igralk, ki so ga v svoji narejeni pozi in z naučenim smehljajem brezizrazno gledale, zajel knjižno polico, natlačeno s knjigami in revijami, in obstal na radiu poleg nje. Nenadoma ga je prevzel občutek večne vkljenjenosti. V pusto neizpremenljivo vsakdanjost. Zavedel se je, da je zakovan vanjo s težkimi železnimi okovi in da se ne more niti premakniti.

Pusti te misli!

Naglo se je vzravnal, sunkovito odgrnil odejo in skoraj skočil iz postelje. Za trenutek je tako obstal poleg postelje in se ozrl po sobi. Nič se ni spremenilo. Kakor da bi živel v prazni betonski celici, kjer postane življenje enako smrti. Minuto za minuto počasi umiraš, nihče se ne zmeni zate in tudi sam ne moreš ničesar. Okoli tebe so le gole stene in ljudje s papirnatimi narejeno smehljajočimi se obrazi. Tujci, ki jih nikoli ne spoznaš. Nisi poražen, kajti ničesar ne moreš niti začeti. Zapuščen si. Strahovito osamljen med golimi zidovi. A če si hočeš poiskati izhod, če hočeš nekaj začeti, neusmiljeno trčiš ob steno. Mrzlo, železobetonsko steno. Živeti moraš med zidovi, moraš umirati. A življenje...

Ah pusti te misli!

Sklonil se je in prižgal radio. Počasi se je pričel oblačiti. Življenje teče dalje ... Ne zmeni se zate. Življenje je umazana pivska beznica, v kateri se prerivajo ljudje. Razcapani in taki, ki so gosposko oblečeni. Vsi hočejo k pultu in s komolci odrivajo druge, teptajo tiste, ki so ostali za njimi. A tisti, ki so pri pultu, se ga krčevito oprijemljejo, dokler ne omagajo. Potem jih pohodijo in drugi stopijo na njihovo mesto. V njem se umažeš ... Moraš se prerivati, teptati kakor vsi ostali. Moraš hrepeneti, da bi se vsaj s prstom dotaknil tiste blagodejne pijače, ki je na pultu. Postati moraš papagaj in hrepeneti za zlatim teletom ... A če to zaničuješ (če si torej nesposoben), te brezobzirno potisnejo ob zid. Umreti moraš, zapuščen od vseh ... Lahka glasba je zavalovila po sobi in ga zmotila v mislih.

Pusti vendar, saj nima smisla!

Stopil je k omari, si izbral kravato in si jo zategnil okoli vratu. Seveda pa lahko sanjaš ... Tega ti ne more nihče preprečiti. Čudovite, prelepe sanje, v katerih so vsi ljudje dobri. V katerih ni prerivanja in teptanja, v katerih lahko živiš. Sanje, ki se nikoli ne uresničijo, kajti življenje ne pozna sanj. Ko odpreš oči, izginejo, kakor da jih nikoli ni bilo, in ob sebi čutiš le mrzel zid. Zid, ki ga ne moreš porušiti ... Iz radia se je oglasil osladen moški glas, ki je pel obrabljeno popevko. Za trenutek je obstal kot vkopan, nato pa je planil proti radiu in ga besno zaprl.

»Pojdi k vragu!« je obenem zakričal. Ni mogel trpeti tega samozadovoljnega glasu, ki je slinasto osladno pel o ljubezni. Ki je poniževal sanje ... Nenadoma ga je spreletelo. Takšne so sanje v življenju. Bedaste in osladne. *Življenje tepta sanje.*

Počasi se je vrnil k omari, snel z obešalnika suknjič in ga oblekel.

Pozvonilo je. Za trenutek je negotovo postal. Nato je stopil iz sobe, šel preko veže in odprl vrata stanovanja. Na tleh je ležalo pismo. Pobrjal ga je, in ko ga je dvignil k očem, je spoznal okorno pisavo, s katero je bil napisan njegov naslov. Naglo se je vrnil v sobo; kot v snu je obstal pred mizo, z očmi še vedno nepremično uprt v pisavo na pismu, kot bi ne znal brati. Z drhtečimi rokami je položil pismo na mizo in sedel na stol. Nekaj čudnega ga je grabilo v notranjosti.

Počasi, s tresočimi rokami je pretrgal ovojnico. Potegnil je iz nje preganjen črtast list, ga odprl in kot svetinjo položil na mizo.

Ljubi! Izgubila sem tvoje pismo. Prosim te, piši mi še enkrat. Piši mi vse, vsako besedo. Ničesar ne pozabi! Ali ti kaj manjka? Perilo, ki ga ...

Ni mogel več brati. Zaskelilo je. Videl je njene sive lase, dobre svetle oči, njen okrogli obraz, njeno majhno debelušno postavo ... Sklonil je glavo in stisnil roko v pest, da so se nohti zadržali v dlan.